

Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

T.a.v. [REDACTED]

Afdeling Regulering Leefomgeving, team natuurbescherming

Dampden 2

1624 NR Hoorn

BREDA »

Asselbergsstraat 12
4815 AA BREDA

NUENEN »

Collse Heide 48
5674 VN NUENEN

RIJKEVOORT »

Veldweg 11
5447 BH RIJKEVOORT

Per e-mail : postbus@odnhn.nl

Vestiging, datum : Nuenen, 16 juli 2025

Ons kenmerk : 2501293

Uw kenmerk : OMG-054732/DMS503901

Behandeld door : [REDACTED]

Telefoonnummer : [REDACTED]

Gecontroleerd door : [REDACTED]

Betreft : **Zaaknummer OMG-054732/DMS503901, antwoorden
aanvraag voor een wijzigingsbesluit van 3 april 2025**

T. 088 44 02 900

E. info@tritium.nl

I. www.tritium.nl

Geachte [REDACTED],

Wij hebben van u op 25 juni 2025 een verzoek tot aanvulling van onze aanvraag voor een wijzigingsbesluit van de ontheffing met kenmerk OD.344261 ontvangen. De wijziging ziet toe op het verlengen van de aanwezigheid van de halfverharding en de tijdelijke tribunes op het Circuit Zandvoort zoals benoemd in de voorgenoemde ontheffing (Zaaknummer OMG-054732/DMS503901).

De aanvraag betreft een flora- en fauna-activiteit.

1. Inleiding.

De ontheffing voor het plaatsen van halfverharding van 14 januari 2021 (Zaaknummer OD.315938), is op 16 augustus 2021 gewijzigd naar zaaknummer: OD.344261.

In de ontheffing (zaaknummer: OD.344261) is het volgende voorschrift opgenomen betreffende de monitoringsverplichting van de reservaatgebieden:

15. Locaties buiten de Arie Luyendijkbocht en het nieuwe compensatiegebied zoals weergegeven in bijlage 1 bij dit besluit dienen jaarlijks door een deskundige¹ gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van de rugstreeppad en de zandhagedis. Van deze controle dient verslaglegging plaats te vinden. In deze rapportage dienen minimaal de volgende gegevens te worden opgenomen:

- datum, tijdstip en locatie van controleronde(s);
- onderbouwing aan/of afwezigheid van het leefgebied, voorzien van foto's en actueel kaartmateriaal;
- aantal waargenomen exemplaren per soort in en in de omgeving van het plangebied;
- namen van de betrokken deskundigen;
- klimatologische omstandigheden.

Deze verslaglegging dient op verzoek direct te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.

Samengevat:

- Er dient jaarlijks een controle uitgevoerd te worden met een telling van de waargenomen soorten. Verdere specificaties ontbreken.
- Deze controle geldt alleen van het reservaatgebieden en de omgeving (aan gerefereerd als bijlage 1).
- Slechts de aanwezigheid van de soorten moet gecontroleerd worden.

Circuit Zandvoort heeft echter gekozen voor een veel uitgebreider en zinvoller monitoringsprogramma gebaseerd op de van toepassing zijnde richtlijnen.

In het licht van bovenstaande wettelijke voorwaarden worden de aanvullende vragen beantwoord.

2. Beantwoording vragen

1. In het aangeleverde document "Memo verlenging ontheffing natuurwetgeving 'uitstel van herstel' Circuit Zandvoort te Zandvoort" van 3 april 2025 (hierna: memo) wordt aangegeven dat de tellocaties uit 2021 anders zijn dan de opvolgende jaren. Wij verzoeken u aan te geven waarom de tellocaties zijn aangepast en de volledige resultaten van 2021 (zandhagedissen en rugstreeppadden) zowel tekstueel als op kaartmateriaal aan te leveren. Waarom is het oude compensatiegebied niet meer in de opvolgende jaren meegenomen en waarom zijn de buitengebieden later toegevoegd?

Waarom is het oude compensatiegebied niet meer in de opvolgende jaren meegenomen

Dit staat uitgebreid beschreven in de aanvraag tot het wijzigen van de ontheffing van 14 januari 2021 (zaaknummer OD. 315938), welke aanvraag heeft geleid tot het door de OD verlenen van de ontheffing van 16 augustus 2021 (zaaknummer OD.344261). Wij veronderstellen dat u die aanvraag in uw dossier beschikbaar heeft. Onderdeel van die aanvraag was de brief van 19 mei 2021 (betreft Aanvraag wijziging ontheffing (Definitief)) en project nr. 10261.007), waarin – samengevat – het volgende wordt aangegeven:”

Het oorspronkelijk bedoelde reservaatgebied aan de binnenzijde van de Arie Luyendijk bocht (locatie A in het resultaten rapport) is door onvoorziene omstandigheden minder geschikt geworden. Het betreft een wijziging in de waterafvoer van de bocht wat resulteerde in een deels ondergelopen gebied. Een beter alternatief is gevonden in reservaatgebied 1.

Wij verzoeken u aan te geven waarom de tellocaties zijn aangepast en de volledige resultaten van 2021 (zandhagedissen en rugstreeppadden) zowel tekstueel als op kaartmateriaal aan te leveren.

De resultaten van de monitoring van 2021 is als bijlage toegevoegd.

Hieronder de tabel met de resultaten:

Tabel 3. Resultaten tapijttegel tellingen 2021.

Datum	Waarnemingen
20-4-2021	Locatie A: 0 Locatie B*: 1 zandhagedis Locatie C*: 1 zandhagedis
10-5-2021	Locatie A: 0 Locatie B: 2 zandhagedis Locatie C: 2 zandhagedis, 2 rugstreeppad
20-5-2021	Locatie A: 1 zandhagedis Locatie B: 4 zandhagedis, 1 rugstreeppad Locatie C: 1 zandhagedis, 1 rugstreeppad
7-7-2021	Locatie A: 0 Locatie B: 1 zandhagedis Locatie C: 2 zandhagedis, 3 rugstreeppad
17-08-2021	Locatie A: 0 Locatie B: 2 zandhagedis Locatie C: 1 zandhagedis, 1 rugstreeppad
14-9-2021	Locatie A: 1 rugstreeppad Locatie B: 0 Locatie C: 6 zandhagedis
28-9-2021	Locatie A: 3 zandhagedis, 1 rugstreeppad Locatie B: 1 zandhagedis Locatie C: 2 zandhagedis
cumulatief	Locatie A: 4 zandhagedis, 2 rugstreeppad Locatie B: 10 zandhagedis, 1 rugstreeppad Locatie C: 17 zandhagedis, 5 rugstreeppad Totaal: 31 zandhagedissen, 8 rugstreeppadden

* Locatie B valt onder locatie 4 in opvolgende jaren

* Locatie C is reservaatgebied 1 genoemd in opvolgende jaren

waarom zijn de buitengebieden later toegevoegd?

De buitengebieden zijn later toegevoegd vanwege de in gebruik name van deze gebieden als staanplaatsen voor toeschouwer. Door corona was dat eerder niet het geval.

Het doel van de monitoring was vast te stellen of dit gebruik door publiek een aantoonbaar negatief effect zou hebben op de aanwezigheid van de soorten.

2. Om een voldoende beeld te krijgen van de effecten van het langer laten liggen van de asfaltverharding op de staat van instandhouding van de rugstreeppad en zandhagedis, verzoeken wij u nader inzicht te geven in de populaties op het circuit in de loop van de tijd. Wij verzoeken u hierbij tenminste het volgende mee te nemen: inschattingen van de aantallen voorafgaand aan de werkzaamheden op basis van de ecologische beoordelingen en/of weggevangen dieren in 2019, en; de uitkomsten van de monitoring die is uitgevoerd op basis van voorschrift 15 van de te wijzigen ontheffing.

Wij verzoeken u deze gegevens ook te vergelijken met landelijke en plaatselijke trends van de rugstreeppad en zandhagedis.

Inschattingen van de aantallen voorafgaand aan de werkzaamheden op basis van de ecologische beoordelingen en/of weggevangen dieren in 2019.

Het totale oppervlak van het circuit is circa 63 ha, daarvan is circa 36 ha leefgebied van de zandhagedis. Hiervan is circa 6,5 ha in schermen geplaatst in 2019. Binnen deze schermen zijn in 2020 30 zandhagedissen gevangen en over het scherm gezet. Dit geeft ongeveer 4,6 exemplaren zandhagedis per ha met een geschatte totale populatie van 165 exemplaren. Dit aantal is echter slechts een grove inschatting. Ter info, de populatie in het naastgelegen Natura 2000 gebied wordt geschat op circa 20.000 exemplaren.

Inschattingen van de aantallen op basis van de uitkomsten van de monitoring die is uitgevoerd op basis van voorschrift 15 van de te wijzigen ontheffing.

De monitoring is een kwantitatieve steekproef naar aantallen en heeft geen oppervlakte component. Ook gezien de kans op dubbeltellingen is de monitoring als zodanig niet het instrument om de aantallen binnen het circuitgebied te bepalen. Op basis van de monitoring kan wél met zekerheid worden gesteld dat de soorten in alle gemonitorde gebiedsdelen voor zover ze aanwezig waren, aanwezig zijn gebleven gedurende de aanwezigheid van de halfverharding. De aangetroffen aantallen zijn in lijn met de verwachting en geven géén aanleiding om een negatieve trend te veronderstellen. Onze grove inschatting van 165 exemplaren binnen het circuitgebied en 20.000 exemplaren in het naastgelegen Natura 2000-gebied (zie vorige vraag) geldt dus nog steeds.

Wij verzoeken u deze gegevens ook te vergelijken met landelijke en plaatselijke trends van de rugstreeppad en zandhagedis.

Zie hiervoor de beantwoording van vraag 7.

De plaatselijke trend is door ons niet vast te stellen aangezien deze gegevens niet toegankelijk zijn. Het beheer van het naastgelegen Natura 2000 gebied Kennemerland-Zuid is gevraagd hun monitoring gegevens van de soorten te delen met het Circuit. Dit is geweigerd.

Wel is informeel contact geweest met collega ecologen die in het duingebied zandhagedissen tellen (o.a. Meijndel) om resultaten te vergelijken. De in sommige jaren tegenvallende aantallen kwamen overeen met hun resultaten. De oorzaak van de tegenvallende resultaten werd met name gezien in de bijzonder warme periodes.

3. In tabel 1 van het memo staat aangegeven dat het aantal waargenomen zandhagedissen tijdens de monitoring in 2021 van 31 zandhagedissen gedaald is naar 25 individuen in 2024 (in 2022, 33 individuen en in 2023 21 individuen). In het compensatiegebied bij reservaat 2 zijn er ondanks de maatregelen om het gebied geschikt te maken voor de zandhagedis geen individuen aangetroffen. Wij verzoeken een onderbouwing aan te leveren waarom er volgens u, ondanks deze cijfers, geen significante daling is geweest in het aantal zandhagedissen.

In 2020 zijn zandhagedissen (en andere soorten) weggevangen van de locaties waar graafwerkzaamheden voor de aanpassing van het circuit zouden plaatsvinden. Deze weggevangen exemplaren zijn direct naast de locaties weer vrijgelaten. De geeft een tijdelijk hoger aantal hagedissen in die omgeving. Dit hogere aantal verdwijnt in de loop der tijd door het migreren van de exemplaren zodat er opnieuw een evenwicht ontstaat tussen de draagkracht van het terrein en het aantal individuen per oppervlakte. Dit kan de hogere aantallen in de eerste monitoringsjaren verklaren.

Los van deze verklaring zijn er teveel factoren als kans en geluk, die de telresultaten beïnvloeden om een al dan niet aanwezige daling vast te stellen bij de onderhavige telresultaten. Hiervoor zou een veel grotere steekproef gedurende langere jaren uitgevoerd moeten worden. Dit laat onverlet dat als gevolg van de monitoring wel de aanwezigheid van de soorten consequent is vastgesteld in vrijwel het gehele leefgebied.

In het compensatiegebied bij reservaat 2 zijn er ondanks de maatregelen om het gebied geschikter te maken voor de zandhagedis geen individuen aangetroffen.

Reservaatgebied 2 is ingesloten tussen de baan met crashbarrière aan de oostzijde en een grote verharde parkeerplaats aan de westzijde. Een aansluiting met leefgebied bestaat uit een smalle verbinding aan de zuidzijde. Zandhagedissen migreren niet over grotere afstanden en zijn vrij plaatsgebonden. Het is ook geen pionierssoort zoals de rugstreeppad. De maatregelen die getroffen zijn om het gebied geschikter te maken zijn o.a. de plaatselijke aanplant van struiken en helm en de installatie van een waterbekken. De pionierssoort rugstreeppad heeft inmiddels het reservaatgebied ontdekt en gekoloniseerd. Dit geeft aan dat de leefomstandigheden inmiddels geschikt zijn. Zoals te verwachten zal de zandhagedis meer tijd voor nodig hebben voor een colonisatie.

Figuur 1 Status reservaatgebied 1 in 2020 (foto vanuit het noordoosten).

4. In paragraaf 3.2 van het memo wordt aangegeven dat in 2024 een significante toename was in het aantal waargenomen rugstreeppadden ten opzichte van 2022 en 2023. In 2024 zijn er tijdens de monitoring echter op een andere locatie dan in de andere jaren (namelijk bij de Arie Luyendijkbocht), roepende mannetjes, uitkruipende juvenielen en maar liefst circa 1.000 larven waargenomen. Wij verzoeken u aan te geven of deze locatie in alle jaren onderzocht is. Indien dit niet het geval is, verzoeken wij u aan te geven waarom deze locatie in 2024 opeens wel is onderzocht. Waarom kan er volgens u gesproken worden van een (significante) toename? En waarom geeft het meenemen van een extra locatie volgens u geen vertekend beeld?

Wij verzoeken u aan te geven of deze locatie in alle jaren onderzocht is. Indien dit niet het geval is, verzoeken wij u aan te geven waarom deze locatie in 2024 opeens wel is onderzocht.

Deze locatie is alle jaren (op 2021 na) onderzocht zoals de plaatsing van de tapijttegels laat zien. Het waterbekken op de locatie is ontstaan in 2023 doordat de nieuwbouw aldaar de kans gaf de regenwaterafvoer van het dak niet in een put te laten stromen maar in een bassin. Het circuit heeft deze kans gehonoreerd met de aanleg van een poel direct naast het aldaar aanwezige reservaatgebied waarin het regenwater opgevangen wordt. De poel staat regelmatig droog en is bij uitstek geschikt als voortplantingslocatie voor de rugstreeppad. De soort heeft de locatie dan ook in

2024 gekoloniseerd en tot op de dag van vandaag met overgave en succes gebruikt als voortplantingslocatie.

Waarom kan er volgens u gesproken worden van een (significante) toename?

Een toename van 10 naar 114 volwassen exemplaren lijkt op een aanzienlijke toename van het aantal waargenomen rugstreeppadden. De significantie is hier bedoelt als uitdrukking en niet als statistische onderbouwing.

En waarom geeft het meenemen van een extra locatie volgens u geen vertekend beeld?

Onduidelijk is welk beeld hier bedoelt wordt. Als met het beeld bedoelt wordt; het al dan niet aanwezig zijn van rugstreeppadden in de reservaatgebieden (wettelijke eis, zie inleiding) dan geeft het meenemen van deze waarnemingen geen vertekend beeld.

5. Wij verzoeken u een onderbouwing aan te leveren waarin u aangeeft waaraan de jaarlijkse schommeling van het aantal individuen zandhagedissen en rugstreeppadden volgens u te danken is.

Zoals reeds gesteld is de "verplichting uit het voorschrift 15 van de geldende ontheffing" zoals geformuleerd in de ontheffing het al dan niet vaststellen van aanwezigheid van de soorten in de reservaatgebieden.

Daarnaast zijn er veel factoren die de telresultaten van een kwantitatieve steekproef beïnvloeden zoals wisselende klimatologische omstandigheden en de afhankelijkheid van kans en toeval. De schommelingen zijn in dat kader dan ook niet bijzonder groot, er is geen sprake van een jaar met 0 waarnemingen.

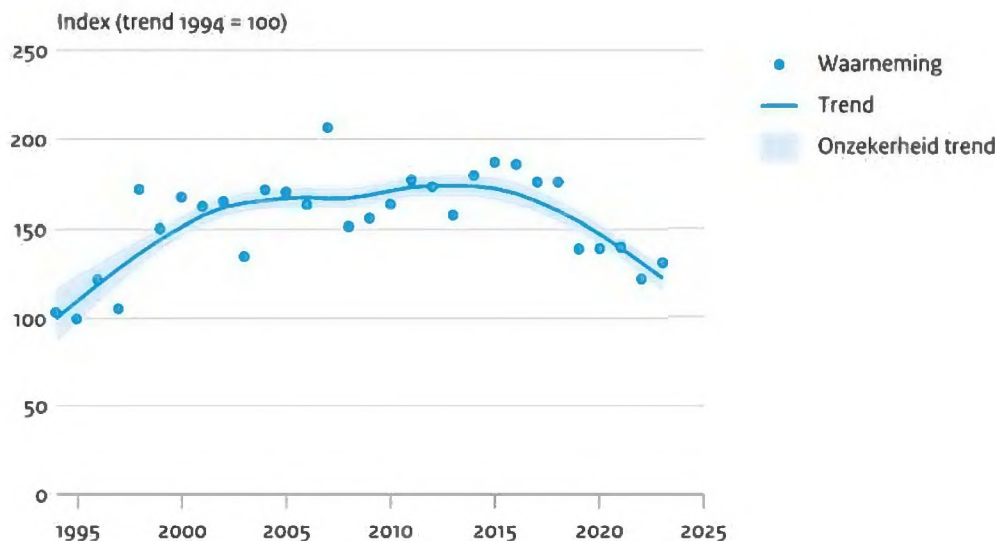
6. In tabel 1 van het monitoringplan staat aangegeven dat in 2024, 114 rugstreeppadden zijn waargenomen. In figuur 3 tellen wij 113 rugstreeppadden. Daarnaast tellen wij in het monitoringplan 2023 in de figuren 4 tot en met 10, 26 rugstreeppadden in plaats van 27 rugstreeppadden. Is er hier sprake van een schrijffout?

Ja, het moeten 113 rugstreeppadden zijn en 26 rugstreeppadden.

7. In paragraaf 3.1 wordt de staat van instandhouding van de zandhagedis besproken. In de tekst wordt er verwezen naar een bron van het CBS uit 2019. Wij verzoeken u aan te geven waarom niet recentere gegevens gebruikt zijn en waarom de bron volgens u nog bruikbaar is, of een andere bron en onderbouwing aan te leveren.

Populatietrend reptielen

De reptielen in Nederland zijn als groep gemiddeld vooruit gegaan, zowel in aantal als verspreiding). Drie soorten (zandhagedis, muurhagedis en hazelworm) zijn in aantal toegenomen, twee soorten (levendbarende hagedis en adder) zijn in deze periode afgenomen. De overige twee soorten (ringslang en gladde slang) zijn stabiel in aantallen sinds 1994. Het verspreidingsgebied van de meeste soorten is toegenomen. Voor twee soorten geldt dit niet: het verspreidingsgebied van de adder en de levendbarende hagedis is afgenomen (Compendium voor de Leefomgeving, 2024).

De zandhagedis heeft in de [Rode Lijst](#) de status thans niet bedreigd (bron Ravon 2025).

8. In het memo worden de aantallen vergeleken. Echter, zijn er wijzigingen in de onderzoeksopzet en inrichting (e.g. meer plaatjes in 2022, 2023 en 2024 en een extra poel voor de rugstreeppad in 2024). Wij verzoeken u in te gaan op de effecten van deze andere onderzoeksopzet en inrichting op de aantallen; zijn de aantallen te vergelijken of is een correctie noodzakelijk om tot een eerlijk vergelijk te komen?

In 2022 zijn er aanvullend plaatjes gelegd in het buitengebied vanwege het in gebruik nemen van dat gebied als staanplaats voor toeschouwers. Verder zijn, afgezien van een deellocatie in 2021, alle plaatjes in aantal en locatie constant gebleven. Dus vanaf 2022 zijn de tellocaties van de plaatjes identiek en de getelde aantallen waarnemingen vergelijkbaar. Er is derhalve geen andere onderzoeksopzet in dit verband. 2021 is op één deellocatie afwijkend (toenmalig reservaatgebied), hier zijn 4 aanwezige plaatjes verplaatst naar een andere locatie die vanaf 2022 consequent is meegenomen.

Gezien het antwoord op vraag 5 en het effect van bovenstaande wijzigingen is er geen reden om aan te nemen dat een correctie noodzakelijk is.

De "verplichting uit het voorschrift 15 van de geldende ontheffing" is het waarnemen van de soorten in de daaropvolgende jaren, de monitoring heeft onomstotelijk vastgesteld dat gedurende de aanwezigheid van de half verharding beide soorten aanwezig zijn gebleven op de getelde locaties voor zover ze daar al aanwezig waren vóór het aanbrengen van de halfverharding.

9. In het memo wordt aangegeven dat de monitoring is gedaan door jaarlijkse tellingen uit te voeren conform de Handleiding voor het monitoren van reptielen in Nederland (Ravon 3e druk uit 2003) en Handleiding monitoren amfibieën in Nederland (Ravon 2e druk uit 2001). In het memo

(e.g. "Monitoring zandhagedis en rugstreeppad Burgemeester van Alphenstraat 108 te Zandvoort", door Econsultancy, d.d. 28 november 2023 en "Rapportage Monitoring zandhagedis en rugstreeppad 2024 Burgemeester van Alphenstraat 108 Zandvoort" door Econsultancy, d.d. 4 december 2024) wordt echter gesproken van de Handleiding Meetnet Reptielen, 4e druk 2020. Wij verzoeken u aan te geven welke richtlijn u hebt gevolgd. Wij verzoeken u de volgende informatie omtrent de monitoringsmethode aan te leveren:

- a) Van beide handleidingen zijn momenteel (en ook al voorafgaande aan de monitoring) geactualiseerde versies beschikbaar. Wij verzoeken u een ecologische onderbouwing aan te leveren waarom u de aangegeven versies heeft gehanteerd.
- b) Waarom is voor tellocaties met tapijttegels gekozen voor de zandhagedis? In het kennisdocument van BIJ12 van de zandhagedis¹ wordt vermeld dat herpetoplaatjes niet nodig zijn om de trefkans van het vinden van de zandhagedis te vergroten. In het inventarisatieprotocol van Netwerk Groene Bureau wordt het gebruik van herpetoplaatjes bij de inventarisatie van de zandhagedis niet benoemd. Hoe is er tijdens de monitoring voor gezorgd dat er een goed beeld is gekregen van de aanwezige zandhagedissen.
- c) Wij verzoeken u aan te geven hoe het aantal tapijttegels bepaald is.
- d) In het rapport "Monitoring zandhagedis en rugstreeppad 2022 Burgemeester van Alphenstraat 108 te Zandvoort" wordt het volgende vermeld: "Naast monitoringsroutes waar op zicht wordt gezocht naar reptielen zijn er ook zogeheten plaatjesroutes als methode in het Meetprogramma Reptielen opgenomen (Handleiding Meetnet Reptielen, 4e druk 2020)". Wij verzoeken u de monitoringsroutes en de waarnemingen ervan aan te leveren. Wellicht ten overvloede willen wij vermelden dat de Handleiding voor het monitoren van reptielen in Nederland versie 4 vermeldt dat "Zichtwaarnemingen tijdens het lopen van plaatje naar plaatje tellen niet mee in de monitoring. Het is daarom belangrijk om zeker géén plaatjes op een reguliere monitoringsroute uit te leggen. Bij beide methodes is de trefkans verschillend, waardoor de gegevens niet met elkaar te vergelijken zijn." Als plaatjes op een reguliere monitoringsroute liggen, verzoeken wij u een onderbouwing aan te leveren waarom de monitoring volgens u voldoende is.
- e) In de monitoringsrapporten wordt in paragraaf 2 aangegeven dat vanaf half maart tot in juli viermaal 's ochtends de tapijttegels worden gecontroleerd en in de maanden augustus en september drie maal (en dit is de onderzoeksinspanning die staat vermeld in paragraaf 3.2 van de handleiding voor het monitoren van reptielen in Nederland vierde versie). Bij het onderzoek in 2022 en 2023 is hier echter vanaf geweken. Wij verzoeken u aan te geven waarom door de afwijking van de onderzoeksmethode nog steeds een accuraat beeld gevormd wordt van de grootte van de populatie zandhagedissen (en rugstreeppadden). In het monitoringsrapport uit 2022 zijn bij de koren telling van de rugstreeppad verschillende locaties weergegeven die niet meer bij de andere monitoringsrapporten worden weergegeven. Wij verzoeken u aan te geven welke locaties er jaarlijks op korenroepen (en larven en mannetjes) zijn onderzocht en indien van toepassing, aan te geven waarom de locaties veranderd zijn en waarom dit geen gevolgen heeft op het vergelijken van de aantallen tussen de jaren.
- f) In het monitoringsrapport van 2022 en 2023 wordt aangegeven dat de kooractiviteiten van de rugstreeppad op drie nachtelijke bezoeken in de periode van april tot en met juni wordt uitgevoerd. In 2024 is er een onderzoeksrond eind juli uitgevoerd. Wij verzoeken u aan te geven waarom het uitvoeren van een onderzoeksrond in juli volgens u volstaat.

Wij verzoeken u aan te geven welke richtlijn u hebt gevolgd.

Handleiding Meetnet Reptielen, 4e druk 2020 is gebruikt voor de zandhagedis. In de Handleiding voor het monitoren van reptielen in Nederland (Ravon 3e druk uit 2003) wordt slechts marginaal gesproken over de plaatjesmethode.

Voor de rugstreeppad is de Handleiding monitoren amfibieën in Nederland (Ravon 2e druk uit 2001) gebruikt. De beschreven methode is vergelijkbaar met de methode beschreven in de handleiding uit 2015.

- A) Van beide handleidingen zijn momenteel (en ook al voorafgaande aan de monitoring) geactualiseerde versies beschikbaar. Wij verzoeken u een ecologische onderbouwing aan te leveren waarom u de aangegeven versies heeft gehanteerd.

Zie hierboven. Tijdens de monitoring wordt de methode van monitoring niet aangepast omdat er een nieuwe handleiding zou zijn.

- B) *Waarom is voor tellocaties met tapijttegels gekozen voor de zandhagedis? In het kennisdocument van BIJ12 van de zandhagedis¹ wordt vermeld dat herpetoplaatjes niet nodig zijn om de trefkans van het vinden van de zandhagedis te vergroten. In het inventarisatieprotocol van Netwerk Groene Bureau wordt het gebruik van herpetoplaatjes bij de inventarisatie van de zandhagedis niet benoemd. Hoe is er tijdens de monitoring voor gezorgd dat er een goed beeld is gekregen van de aanwezige zandhagedissen.*
In de Handleiding Meetnet Reptielen, 4e druk 2020 worden herpetoplaatjes genoemd als gebruik. Gekozen is voor de plaatjesmethode aangezien deze methode minder afhankelijk is van de ervaring en deskundigheid van de teller. Voor een monitoring door een commercieel bureau gedurende minimaal 5 jaar, is het vooraf niet te garanderen dat altijd dezelfde teller de tellingen zal uitvoeren. Een onervaren en ongetrainde teller zal veel minder waarnemingen doen dan een getrainde. Het waarnemen en identificeren van een zandhagedis onder een tapijttegel vergt een beperkte kennis en training. Hierdoor is de consistentie van de kwaliteit van de monitoring beter geborgd dan met een transect telling.
- C) *Wij verzoeken u aan te geven hoe het aantal tapijttegels bepaald is.*
Uit ervaring is gebleken dat één tegel vaak moeilijk is terug te vinden in de begroeiing. Bij een cluster van drie tegels is dat veel makkelijker. Meer dan drie tegel (bijvoorbeeld 5) geeft geen extra informatie.
- D) *In het rapport "Monitoring zandhagedis en rugstreeppad 2022 Burgemeester van Alphenstraat 108 te Zandvoort" wordt het volgende vermeld: "Naast monitoringsroutes waar op zicht wordt gezocht naar reptielen zijn er ook zogeheten plaatjesroutes als methode in het Meetprogramma Reptielen opgenomen (Handleiding Meetnet Reptielen, 4e druk 2020)". Wij verzoeken u de monitoringsroutes en de waarnemingen ervan aan te leveren. Wellicht ten overvloede willen wij vermelden dat de Handleiding voor het monitoren van reptielen in Nederland versie 4 vermeldt dat "Zichtwaarnemingen tijdens het lopen van plaatje naar plaatje tellen niet mee in de monitoring. Het is daarom belangrijk om zeker géén plaatjes op een reguliere monitoringsroute uit te leggen. Bij beide methodes is de trefkans verschillend, waardoor de gegevens niet met elkaar te vergelijken zijn." Als plaatjes op een reguliere monitoringsroute liggen, verzoeken wij u een onderbouwing aan te leveren waarom de monitoring volgens u voldoende is.*
Zoals al duidelijk is gemaakt is er gekozen voor de plaatjesmethode (zie B). De waarnemingen buiten de plaatjes zijn niet meegenomen in de telresultaten.
- E) *In de monitoringsrapporten wordt in paragraaf 2 aangegeven dat vanaf half maart tot in juli viermaal 's ochtends de tapijttegels worden gecontroleerd en in de maanden augustus en september drie maal (en dit is de onderzoeksinspanning die staat vermeld in paragraaf 3.2 van de handleiding voor het monitoren van reptielen in Nederland vierde versie). Bij het onderzoek in 2022 en 2023 is hier echter vanaf geweken. Wij verzoeken u aan te geven waarom door de afwijking van de onderzoeksmethode nog steeds een accuraat beeld gevormd wordt van de grootte van de populatie zandhagedissen (en rugstreeppadden).*
Door het extreem warme voorjaar in deze jaren konden de geplande voorjaarsronden niet allemaal uitgevoerd worden en is uitgeweken naar de eerstvolgende data met geschikte klimatologische omstandigheden (vergelijkbaar met andere jaren). De invloed op de telresultaten is marginaal, zeker gezien het doel van de monitoring, namelijk voldoen aan de eisen in de vergunning.

In het monitoringsrapport uit 2022 zijn bij de koren telling van de rugstreeppad verschillende locaties weergegeven die niet meer bij de andere monitoringsrapporten

worden weergegeven. Wij verzoeken u aan te geven welke locaties er jaarlijks op korenroepen (en larven en mannetjes) zijn onderzocht en indien van toepassing, aan te geven waarom de locaties veranderd zijn en waarom dit geen gevolgen heeft op het vergelijken van de aantallen tussen de jaren.

De roep van rugstreeppadden zijn over grote afstand te horen. Ook de poelen buiten het circuitterrein in het Natura 2000 gebied zijn te horen. De locaties die in 2022 als 0 waarneming zijn aangegeven, evenals de locaties buiten het circuitterrein zijn in verdere jaren niet meer aangegeven maar wel beluisterd. De 0 waarnemingslocaties zijn bij nader inzien als ongeschikt voor rugstreeppad beoordeeld vanwege o.a. de permanente watervoering en aanwezigheid van vis. Koren uit deze wateren zijn dan ook later nooit waargenomen en zouden zijn waargenomen indien aanwezig.

Opgemerkt moet worden dat in 2021 wel kooractiviteit is geregistreerd op 2 locaties waar verder nooit waarnemingen zijn vastgesteld. De oorzaak van deze waarnemingen is waarschijnlijk een verkeerde interpretatie van de locatie van de roepen. De koren vanuit het Natura 2000 gebied zijn goed hoorbaar en komen van veel richtingen. Het is makkelijk de locatie van veraf te horen koren, verkeerd in te schatten.

Deze kooractiviteit buiten het circuitgebied is om begrijpelijke reden niet verder geregistreerd.

- F) In het monitoringsrapport van 2022 en 2023 wordt aangegeven dat de kooractiviteiten van de rugstreeppad op drie nachtelijke bezoeken in de periode van april tot en met juni wordt uitgevoerd. In 2024 is er een onderzoeksrond eind juli uitgevoerd. Wij verzoeken u aan te geven waarom het uitvoeren van een onderzoeksrond in juli volgens u volstaat.*

In 2024 zijn drie nachtbezoeken uitgevoerd, op 8 mei, 15 mei en 24 juli. De eerste 2 bezoeken hebben waarnemingen van koren en larven opgeleverd. Het derde bezoek kon door omstandigheden pas op 24 juli uitgevoerd worden. Er zijn op dat moment dan ook geen koren gehoord, wel zijn er veel larven en juveniele waargenomen.

Het aantonen van kooractiviteit op 2 nachten in het jaar, met alle waarnemingen van larven en juveniele, is afdoende om de aanwezigheid van rugstreeppadden en de succesvolle voortplanting binnen het circuit vast te stellen. Gezien de eisen zoals geformuleerd in de ontheffing volstaan deze resultaten in ruime mate.

10. Wij willen u erop wijzen dat in voorschrift 25 van het besluit met kenmerk OD.315938 opgenomen is dat: "Binnen 7 dagen na het verwijderen van het asfaltgranulaat dienen de locaties (zoals weergegeven in bijlage 2) geschikt te worden gemaakt als leefgebied van de rugstreeppad en de zandhagedis. Hiertoe dient minimaal voortplantings- en overwinteringsleefgebied van de zandhagedis en overwinteringshabitat van de rugstreeppad te worden gerealiseerd. Er dient daarvoor minimaal (micro)reliëf, vegetatie bestaande uit duineigen zaai- en/of plantgoed, vergraafbare plekken en zanderige plekken te worden gecreëerd. De inrichting dient te worden bepaald door een deskundige." Dit betekent dat er eerder met het herstel begonnen wordt dan in 2029, omdat de inrichting maximaal 7 weken na de laatste F1 plaats moet vinden. Wij adviseren u hier rekening mee te houden.

Circuit Zandvoort is het eens met uw constatering. Als onderdeel van de aanvraag kunt u beschouwen dat de uitvoering van het herstelplan zal aanvangen uiterlijk na zeven weken na de DGP in 2028, of in geval géén DGP zal plaatsvinden in 2028, zeven weken na het moment dat definitief vaststaat dat de DGP niet zal plaatsvinden in 2028.

11. Bij het ontbreken van een andere bevredigende oplossing geeft u aan dat het plaatsen van tribunes op een andere locatie of met andere technieken na 2025 nog minder voor de hand ligt. U

geeft aan dat het verwijderen van de halfverharding en het toepassen van een andere techniek naar verwachting juist nadelige ecologische effecten zal hebben, zoals de verstoring van diersoorten en stikstofemissie. Wij verzoeken u dit nader toe te lichten: U geeft aan dat u meer stikstofemissie verwacht wanneer de halfverharding nu wordt verwijderd en de tribunes middels andere technieken worden geplaatst. Stikstofemissie voor het verwijderen van de halfverharding zal plaatsvinden, enkel het moment verplaatst wanneer wij de geldigheid van het besluit wijzigen. Wij verzoeken u dit standpunt derhalve toe te lichten. Wij verzoeken u aan te geven of er tussen 2021 en nu nieuwe technieken beschikbaar zijn gekomen én er door het gebruik van deze technieken minder ecologische effecten zijn.

Het plaatsen van tribunes op een andere locatie of met andere technieken ná 2025 ligt nog minder voor de hand dan het deed in 2021, omdat in 2025 de uitgangssituatie is dat de halfverharding al is aangebracht en aanwezig is. Door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State is vastgesteld dat er geen andere bevredigende alternatieven zijn voor het accommoderen van de toeschouwers van de DGP dan het plaatsen van tribunes en dat er geen alternatieve technische methoden beschikbaar zijn voor een veilige ondergrond voor de tribunes (r.o. 8.3 en 8.4). Tribunes kunnen niet op een zachte ondergrond worden geplaatst. Als de halfverharding zou worden verwijderd, dan zou voor de periode 2026 tot en met 2028 een anders soortige ondergrond voor de tribunes moeten worden geplaatst. Dat zou moeten zijn andere permanente verharde ondergrond, of een andere tijdelijke verharde ondergrond of constructie waarop de tribunes kunnen staan en die steeds weer wordt geplaatst en verwijderd. In alle gevallen zijn daarvoor werkzaamheden benodigd op de locaties, welke stikstofemissie tot gevolg zouden hebben en die bovendien het risico op verstoring of aanrijding met beschermde diersoorten zou vergroten.

Het is juist dat de stikstofemissie als gevolg van het verwijderen van de halfverharding hoe dan ook zal plaatsvinden. Als de halfverharding blijft liggen hoeft er echter geen stikstofemissie plaats te vinden voor de benodigde werkzaamheden voor de alternatieve (permanente of tijdelijke) ondergrond voor de tribunes. Het laten liggen van de halfverharding voorkomt daarom stikstofemissie ten opzichte van mogelijke alternatieven manieren van plaatsing van tribunes.

Bovendien geldt dat wanneer de halfverharding wordt verwijderd, de locaties weer open zandvlaktes worden. Het is niet uitgesloten dat zandhagedissen eitjes leggen in die zandvlakte, of zich ingraven in die zandvlakte tijdens de winterrustperiode. Wanneer er daarna een nieuwe, alternatieve ondergrond voor de tribunes zou moeten worden geplaatst, brengt dat het risico mee dat er verstoring, verpletting of beschadiging van de dieren of hun rust- en voortplantingsplaatsen zou plaatsvinden.

Kortom, aangezien de uitgangssituatie in 2025 is dat de halfverharding reeds aanwezig is en dus geen nieuwe werkzaamheden zijn vereist, ligt het in 2025 nog minder voor de hand dan het deed in 2021 om tribunes op een andere locatie of met andere technieken te plaatsen.

Circuit Zandvoort is tot slot niet bekend met nieuwe, alternatieve technieken die sinds 2021 beschikbaar zijn gekomen met minder ecologische effecten tot gevolg. Gelet op het bovenstaande, is ook niet aannemelijk dat die technieken beschikbaar zullen komen.